

des i § 9, om, at Mesteren skal give et Lærehver til Lærlingen, i hvilket han skal udtale sig om, hvorvidt han har opnaaet Dygtighed i sit Fag, vistnok neppe ville vise sig at være af stor praktisk Betydning. Jeg tror, at, naar man vil gjøre det Skridt helt ud, som man her i § 9 saaledes gjør et Tilbud til, maa det være det, at indføre en Bestemmelse om tvungen Svendep prøve, og jeg er slet ikke bange for at udtale som min personlige Mening, at det vilde være heldigt at komme ind paa denne Vej. Jeg tror slet ikke, det kan siges, at der ligger noget Årenskende for Frihedsbegrebet deri, og jeg tror navnlig heller ikke paa nogen Maade, at det kan siges, at man derved vil gaa de unge Mennesker for nær. Det vil paa dette Omraade ikke gaa anderledes, end hvad der er Tilfældet paa saa mange andre Omraader, at en Person, som at kunne træde frem og virke paa en vis Maade i Samfundet, maa godtgjøre en vis Dygtighed dertil. I Forbindelse med § 9 staar Bestemmelsen i § 10, at Mesteren skal tilholde Lærlingen i Læretiden at søge Undervisning i en Handelskole. Jeg vil bemærke her i Forbigaaende, at det ikke er ganske heldig redigeret, naar det hedder, at Mesteren skal tilholde Lærlingen til i Læretiden at søge Undervisning osv., men det er naturligvis kun en Bagatel. Det Spørgsmaal paatrænger sig imidlertid, hvorledes man tænker sig dette gennemført, hvor den tekniske Skole eller Handelskole, der er paa Stedet, ikke giver gratis Undervisning. Jeg veed nu ikke, om det er en almindelig Forudsætning, man kan gaa ud fra, at alle Skoler af den Art give Undervisningen gratis; er dette ikke Tilfældet, synes det mig at være en Selvpølge, at det ikke kan paa lægges Mesteren, at han skal tilholde sin Lærling at besøge en saadan Skole. — I § 9 findes der, som jeg allerede har berørt, den Bestemmelse, at, naar Mesteren har ladet det mangle paa tilbørlig Omhu for Lærlingens Uddannelse, og dette er Grunden til, at Lærlingen ikke kan aflægge Svendep prøve osv., er Mesteren forpligtet til at give Lærlingen Erstatning efter Rettens Skjønnende. Jeg har nu den Tro, at det bliver en overmaade vanskelig Sag for Retten at bedømme, hvorvidt Mesteren i saa Denkende har ladet sig Noget falde til Last, som kan medføre Erstatningspligt. Det kan være vanskeligt for Enhverfomhelst at skjønde derom efter flere Aars Forløb, men de almindelige Politivetter, som det jo efter Lovforslaget maa være Meningen at henlægge det til, naar man henfer til § 1, tror jeg rigtignok ikke ville være heldige Dommere i denne Slags Sager. Der er andre Paragrafer i Lovforslaget, hvor der ligeledes omtales Spørgsmaal, som det maa være Meningen skulle afgjøres af Politivetterne, men som ere af den Art, at de ogsaa her, synes jeg, naturligen maa fremkalde Ønsket om en mere sagkyndig Afgjørelse. I § 16 omhandles det

Tilfælde, hvor Kontrakten hæves af Lærlingen eller af hans Forældre eller Børge, og der nævnes under Nr. 2, at det kan ske, naar Mesteren flytter, saaledes at Lærlingens daglige Gang til Arbejdsstedet vil blive usforholdsmæssig lang. Men særlig i § 17 tales der jo om, at der skal skjønnedes over, dels om det er med Rette, at Lærlingen eller hans Forældre og Børge kunne ønske Forholdet hævet, dels om, hvor stor Erstatning der skal gives. I § 18 tales endelig om Tilfidesættelse dels af Læremesteren og dels af Lærlingen i en væsentlig Grad af de Afgifter, der paahvile dem ifølge de foregaaende Bestemmelser og ifølge Forholdets hele Karakter. Jeg antager imidlertid, at disse Skjøn over saadanne Omstændigheder ikke med noget Held kunne undergives de almindelige Politidommere. Med al mulig Agtelse for Politidommernes Dygtighed og for deres gode Villie til at træffe det Rette, har jeg den Mening, at her er et Forhold, hvor det vil være ønskeligt at faae noget mere Sagkundskab bragt tilfode, og denne Betragtning fører naturlig til at ønske, hvad jeg vilde anse for at være ganske naturligt paa et Omraade som dette, Oprættelsen af Voldgiftsretter. Jeg kan ikke være enig med den ærede Taler fra Frederiksborg Amt (Holst) deri, at det skulde være rigtigt at udskyde dette Spørgsmaal, indtil den store Retsreform var gennemført. Jeg er desværre noget bange for, at det da vilde være længe, inden man kunde faae det Spørgsmaal løst. Men dertil kommer, at selv om vi tænke os Retsreformen gennemført, er dette Spørgsmaal om Skabelsen af Voldgiftsretter til Afgjørelsen af Stridigheder mellem Mestre og Lærlinge eller deres Forældre og Børger af en saa ganske speciel Natur, at det forekommer mig, at det ikke vil være naturligt at sætte det i Forbindelse med den store Retsreform. Naar det i § 19 hedder, at Politidommeren blandt Andet ogsaa skal fastsætte, forsaavidt Parterne ere enige derom, den Erstatning, der i en Sag maatte blive at tilkjende den skadelidende Part, tror jeg ikke, at der i de foregaaende Paragrafer i mere end eet Tilfælde tales om Erstatnings Tilfældelse. Men det kan jo naturligvis ikke være tvivlsomt, at der i forskellige andre Forhold ogsaa bliver Spørgsmaal om Erstatningsansvar, men jeg tror nok, at det vil være rigtigt noget skarper at fremhæve dette. — Jeg kunde vel have en Del specielle Bemærkninger at gjøre, men dem skal jeg ialtsind ikke komme ind paa nu ved denne første Behandling.

Rafod: Efter den særdeles omfattende og tilbels meget grundige Dmtale, som det foreliggende Lovforslag allerede har været Gjenstand for, og da den sidste ærede Taler i det Allervæsentligste har udtalt, hvad der laa mig paa Sinde, skal jeg frasalde Ordet til Fordel for mine Efterfølgere.